

Måndagen den 12 december

Kl. 12.00

*Om placeringen av viss
tjänst för borrhärne-
arkivet i Malå*

1 § Justerades protokollet för den 2 december.

2 § Talmannen meddelade att Nils T Svensson, Ingemar Eliasson och Margareta Hemmingsson denna dag återtagit sina platser i riksdagen, varigenom tjänstgöringen som ersättare upphört för Anna Brandoné, Sören Norrby och Olavi Viitanen.

3 § Svar på interpellation 1988/89:72 om placeringen av viss tjänst för borrhärnearkivet i Malå

Anf. 1 Industriminister IVAR NORDBERG:

Herr talman! Börje Hörnlund har frågat mig om regeringen är beredd att vidta sådana åtgärder att riksdagens intentioner vad avser placeringen av chefstjänsten för borrhärnearkivet i Malå i Västerbottens län respekteras av ansvarig myndighet.

Som jag redogjorde för här i kammaren för knappt sju veckor sedan, ingår det i ett första skede av uppbyggnaden av det centrala borrhärnearkivet i Malå att ta hand om och även gallra i de arkiv som Sveriges geologiska undersökning (SGU) i dag har i Vintrie, Håksberg, Vallentuna och Lövsta. Samtliga dessa orter ligger i Syd- och Mellansverige. Förråden i Vintrie och Håksberg skall vidare avvecklas.

När denna genomgång har slutförts finns det, som jag här i kammaren nyligen framhöll, skäl att den aktuella tjänsten placeras i Malå. Jag vill därför ytterligare en gång erinra om att det är min avsikt att föreslå regeringen att i regleringsbrev eller annat beslut klargöra att tjänsten som ansvarig för det centrala borrhärnearkivet efter det första skedet av uppbyggnaden skall placeras i Malå. Enligt vad jag nu erfarit är detta ett förhållande som SGU beaktar i den pågående rekryteringen av en ansvarig geolog.

Anf. 2 BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka för svaret. För mig är svaret en stor besvikelse. Att de förråd SGU har skall gallras och att ett par av dem skall avvecklas är ingen nyhet. De stora förråd som skall gallras och skötas om ligger dock norrut. De mest betydande av de små SGU-förråden ligger på rätt långt avstånd från Uppsala. Befattningshavaren kan, i den mån han behöver resa till dessa, lika gärna resa från Malå.

Prot. 1988/89:43
12 december 1988

*Om placeringen av viss
tjänst för borrhärne-
arkivet i Malå*

Det enda raka är att SGU som huvudman köper alla tjänster från SGAB i Malå. Där finns full kompetens och kapacitet, och man kan omedelbart ta på sig uppgiften. På SGAB har man också de kunskaper i databokföring m.m. som behövs för uppdraget.

Genom att industriministern har fallit i farstun för SGU-generaldirektörens vaktslående om SGU i Uppsala drivs nu datahantering m.m. från Malå till Uppsala. Tyvärr leder industriministerns ovilja att fatta nytt beslut med anledning av de fakta som har framförts av chefsgeologen i Malå, som är desamma som jag har angett i min interpellation, till att Malå riskerar att få vad jag kallar ren lasthantering, medan de framtidssutvecklande insatserna berövas orten.

Än mer svårförståelig blir industriministerns vägran att ompröva sitt första ställningstagande om man ser rent praktiskt på frågan. Tror industriministern att en geolog som senare skall bosätta sig i Malå blir lättare att rekrytera om han först skall in på Storstockholms och Uppsalas överhettade bostadsmarknad?

Herr talman! Jag har tidigare iakttagit hur verk och myndigheter om vilka utlokaliseringsbeslut fattats under första halvan av 1970-talet agerat. De har i många fall krånglat och lyckats stanna kvar i Uppsala–Stockholms-regionen med delar som riksdagen klart beslutat skulle utlokaliseras. Det är här fråga om samma agerande. Riksdagen förutsatte att inte bara lasthantering utan också kunskapsutveckling och datahantering skulle komma Malå till del. Allt talar för att SGAB i Malå av såväl ekonomiska skäl och forskningsskäl som rena näringsutvecklingskäl är att föredra.

Herr talman! Det är mängden av sådana här i och för sig små beslut som fattas i departement och verk osv. som är den regionala utvecklingens verkliga bockot.

Anf. 3 Industriminister IVAR NORDBERG:

Herr talman! Jag har i mitt svar givit besked till Börje Hörnlund att denna chefstjänst skall placeras i Malå. Det svaret tycker Börje Hörnlund är en besvikelse. Jag gör bara det konstaterandet.

Anf. 4 BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Det är en besvikelse att inte chefsposten direkt lokaliseras till Malå. Det tycker inte bara jag, utan hela mitt hemlän. Det jag egentligen berör är att man genom att låta denna chefstjänst under en period placeras i Uppsala drar utvecklingsdelen från Malå till Uppsala. Jag skulle värdesätta om industriministern i ytterligare ett inlägg sade att han skall se till att helheten kommer till Malå. Då skulle svaret skapa mindre besvikelse.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § På förslag av talmannen beslöt kammaren kl. 12.08 att ajournera förhandlingarna under fem minuter på grund av att miljö- och energiminister Birgitta Dahl ännu inte hade infunnit sig för att lämna på föredragningslistan upptagna meddelande och svar.

5 § Kammarrens förhandlingar återupptogs kl. 12.13 under ledning av talmannen.

Prot. 1988/89:43
12 december 1988

Meddelande om interpellations svar, m.m.

6 § Meddelande om svar på interpellation 1988/89:75, m.m.

Om statligt stöd till vissa solvärmeanläggningar

Anf. 5 Miljö- och energiminister BIRGITTA DAHL:

Herr talman! Jag ber först om ursäkt för min sena ankomst. Jag trodde att jag hade god tidsmarginal när jag beräknade att vara här till kl. 12.10.

Pär Granstedt har till mig ställt interpellation 1988/89:75 om märkning av miljöfarliga batterier. Det var min avsikt att besvara denna interpellation i dag, men Pär Granstedt har meddelat att han är förhindrad att ta emot svaret i dag. Jag kommer därför att besvara interpellationen den 27 januari 1989.

Detta illustrerar ett problem som vi har praktiskt taget varje vecka, nämligen att det är svårt att komma överens med riksdagsmännen om tidpunkt för besvarande av frågor och interpellationer. Jag skulle därför vilja hemställa att talmannen i det vällovliga arbetet att reformera fråge- och interpellationsinstitutet också tar upp denna fråga till diskussion med riksdagens partier.

7 § Svar på interpellation 1988/89:70 om statligt stöd till vissa solvärmeanläggningar

Anf. 6 Miljö- och energiminister BIRGITTA DAHL:

Herr talman! Ivar Franzén har frågat mig vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att små solvärmeanläggningar inte skall missgynnas i förhållande till de investeringar som kraftbolagen gör i nya energiproduktionsanläggningar.

Det som Ivar Franzén syftar på är att de ekonomiska förutsättningarna för att utveckla och introducera ny energiteknik är mer gynnsamma då etablerade och finansiellt starka aktörer som kraftindustrin stöder utvecklingen än då andra, mindre resursstarka aktörer svarar för utvecklingsinsatserna.

Av detta i och för sig självklara förhållande, drar Ivar Franzén slutsatsen att solvärme för närvarande missgynnas gentemot andra mer etablerade energialternativ. Denna slutsats finner jag något märklig.

I de riktlinjer för energipolitiken som lagts fast av riksdagen betonas att vårt energisystem i största möjliga utsträckning skall grundas på varaktiga helst förnybara och inhemska energikällor. Således har bl.a. en aktiv energiskattepolitik bedrivits för att gynna förnybara och miljövänliga energikällor. Regeringen har vidare vidtagit en rad åtgärder som syftar till att skapa gynnsamma utvecklingsförutsättningar för resurssnål och miljövänlig teknik, t.ex. solvärme och vindkraft. Inom ramen för energiforskningsprogrammet görs betydande satsningar. Vidare kan stöd till prototyp- och demonstrationsanläggningar lämnas från den nyligen inrättade energiteknikfonden eller genom det nya teknikupphandlingsstödet som riksdagen beslutade om i våras. Ett av syftena med teknikupphandlingsstödet är för

övrigt att stimulera nya kompetenta aktörer att engagera sig i utvecklingen av ny uppvärmningsteknik.

Under hela 1980-talet har generösa investeringsstöd lämnats till mindre solvärmeanläggningar. De medel som riksdagen vid flera tillfällen avsatt för detta ändamål är nu förbrukade. Samtidigt har ett långsiktigt forsknings- och utvecklingsarbete bedrivits som resulterat i betydande framsteg inom solvärmeområdet. Kostnaderna för solvärmeanläggningarna har kunnat reduceras, samtidigt som prestanda har förbättrats. En fortsatt kostnadsminskning är dock nödvändig, om tekniken skall kunna konkurrera med andra uppvärmningsformer.

Enligt regeringens bedömning kommer ett fortsatt investeringsstöd inte att bidra till en sådan utveckling i tillräcklig omfattning. Vad som i stället krävs för att dessa kostnadsreduceringar skall kunna uppnås under 1990-talet är insatser för forskning och utveckling tillsammans med stöd till prototyp- och demonstrationsanläggningar.

Anf. 7 IVAR FRANZÉN (c):

Herr talman! Jag tackar miljö- och energiministern för svaret.

Jag vill också gärna kommentera svårigheterna att hitta tidpunkter som passar både statsråd och ledamöter för fråge- och interpellationsdebatter. Jag är själv denna måndag hårt inbokad och har fått ändra på mycket, och jag skall ha sammanträde igen på hemorten kl. 16.00. Det vore därför bra om interpellationsdebatterna så ofta som möjligt kunde förläggas till tisdagar och torsdagar.

Jag tycker emellertid att den interpellation som jag har ställt är så viktig att jag gärna gör denna extratur till Stockholm, även om den resulterar i en tidig morgon och en mycket sen kväll för mig.

Under hela 1980-talet har det utgått generösa bidrag till små solvärmeanläggningar, säger Birgitta Dahl. Det är minst sagt en överdrift. Under hela 1987 fanns det inte några pengar tillgängliga för nya ansökningar. Redan i juni 1988 tillkom nya problem för dem som ansökte om stöd. Det var oklart om det fanns pengar. De som ansökte om pengar fick växlande besked eller inget besked alls. 1988 blev därför i huvudsak ett förlorat år.

Om Birgitta Dahl på något sätt vill ge tacksägelse för sitt påstående att den socialdemokratiska regeringen medverkar till generösa bidrag under åtta år, dvs. under perioden 1982–1990, krävs det åtminstone ytterligare tre år med väl fungerande bidragsgivning. Är Birgitta Dahl beredd att medverka till detta?

Birgitta Dahl hävdar att de medel som riksdagen anvisat nu är förbrukade. Jag är inte övertygad om att det är så. Det har givits tydliga signaler från statens energiverk om att det skulle vara fullt möjligt att med de medel som redan är anvisade skapa utrymme för bidrag till små solvärmeanläggningar under ytterligare tre år. Detta stämmer väl överens med att det på anslag E 22 den 1 juli 1988 fanns sammanlagt 57 808 498 kr. reserverade. Ungefär hälften av dessa medel är helt obundna pengar. Det finns alltså med litet god vilja förutsättningar för att inom redan anvisad medelsram ge ett stöd till små solvärmeanläggningar. Är Birgitta Dahl beredd att göra detta, eller skall Birgitta Dahl svika framtidens energi och miljö? Jag är säker på att många

miljövänner i Sverige vill ha ett klart besked i den här frågan.

Det är upprörande om Sveriges miljö- och energiminister sviker dem som solidariskt och aktivt arbetar för att fullfölja riksdagens beslut om ökad användning av miljövänlig och förnybar energi. Om stödet till små solvärmeanläggningar nu dras in är det ytterligare ett bevis på svek och på att Birgitta Dahl i första hand ser till kraftbolagens och den centraliserade energiproduktionens intressen.

Solvärmen skall bli konkurrenskraftig genom ökad forskning och utveckling, säger Birgitta Dahl i interpellationssvaret. Har inte Birgitta Dahl tänkt på att kärnkraften i dagens penningvärde räknat har fått i storleksordningen 10 miljarder av våra skattepengar till forskning? Men skall det ensamt ha resulterat i att kärnkraften har byggts ut i Sverige? Nej, det är den billiga vattenkraften, som liksom ett fostervatten har skyddat kärnkraften och tillsammans med kraftbolagens monopolliknande ställning möjliggjort en gigantisk kärnkraftsutbyggnad. Om t.ex. Forsmark 3 hade varit ett alldeles fristående bolag som tvingats driva sin verksamhet med intäkter från strömproduktion på en marknad i konkurrens, skulle förlusterna åren 1986 och 1987 ha varit i storleksordningen 2 000 milj. kr. Konkurs och nedläggning hade varit oundvikliga. På samma sätt kommer ny kolkondens att med den politik som Birgitta Dahl företräder stödjas av billig vattenkraft och i en monopolliknande marknad etableras med dryga extra kostnader för Sveriges elabonnenter. Men framtidsbarn, solenergin, vill Birgitta Dahl kasta ut i vinterkylan, trots att den totalt sett i många tillämpningar är väsentligt billigare än ny kolkondens. Inte ens en hundradels öre av den billiga vattenkraften kan Birgitta Dahl tydligen tänka sig att ge som marknadsstöd till små solvärmeanläggningar.

Om inte miljö- och energiministern redovisar en annan inställning i en fortsatt debatt, menar jag att hon mister allt förtroende hos dem som vill skydda och förbättra vår miljö. Jag hoppas att vi får en debatt och att inte miljö- och energiministern gör som hon ibland brukar göra, nämligen bara sitter still och undviker fortsatt debatt. Jag tror att vi har ett gemensamt intresse av att försöka få ett rejält tankeutbyte.

Anf. 8 GÖSTA LYNGÅ (mp):

Herr talman! Jag tror att vi är överens om att solen kan betecknas som både den allra renaste och den allra rikaste energikälla som vi kan ha till förfogande. Det torde inte heller råda några olika uppfattningar om att den kommer att vara ett av framtidshoppen vid en ekologiskt sund och riktig energiförsörjning. Det är därför alldeles utmärkt att man satsar på forskning om sådan teknik. Det vore också utmärkt om man kunde satsa på en utbyggnad av småskalig, direkt användning av solvärme.

Det är för närvarande ett besvärligt ekonomiskt läge, kanske huvudsakligen därför att energipriserna internationellt sett i Sverige är mycket låga. Beroende på en alltför stark kärnkraftsutbyggnad har energipriserna varit så låga att det lett till att vi fått en kraftig förbrukning.

Det är inte sunt. Man kan hoppas att det blir en ändring, så att vi får större sparsamhet. I det läget kommer troligen solvärmeanläggningarna att bli mera ekonomiskt lämpliga, särskilt som tekniken hela tiden förbättras. I det

känsliga skede som vi nu befinner oss i är det däremot viktigt att göra en sådan satsning. Värmepumpssystemen har från ett decennium sedan och fram till i dag fått en otrolig spridning. Det har blivit värmepumpar på många ställen. Det lönar sig nätt och jämnt. Folk satsar på dem därför att det ändå är en miljöinsats man gör. Om solvärmeanläggningarna hade spridit sig på motsvarande sätt, hade man verkligen fått väldigt många fler att satsa på solvärme. Där ser jag en stor möjlighet för framtiden. Om det är möjligt att prioritera inom de ramar som Ivar Franzén har beskrivit, kan jag bara hemställa till miljö- och energiministern att göra en sådan omprioritering. Tack för ordet!

Anf. 9 Miljö- och energiminister BIRGITTA DAHL:

Herr talman! Först vill jag säga att Ivar Franzén hör till dem som på ett föredömligt sätt verkligen prioriterar riksdagsarbetet. Men det förekommer incidenter då man på ett sent stadium får återbud på tidigare överenskomna tider och det visar sig vara mycket svårt att komma överens om en tid som passar den som ställt frågan eller interpellationen. Detta är ganska besvärligt. Jag tycker att vi borde vara överens om att sätta riksdagsarbetet främst så att den som tagit initiativ också är beredd att fullfölja det även om svaret lämnas på en måndag eller en fredag.

Regeringens politik är att aktivt stödja introduktionen av nya miljövänliga inhemska energikällor. Jag vill för övrigt påpeka att stödet till solvärmeanläggningarna har utgått under betydligt längre tid än stödet till värmepumpsanläggningarna, när vi nu talar om generellt stöd till alla anläggningar. Vi har dragit den slutsatsen av de erfarenheter som vi gjort av ett antal års arbete med att stödja, uppmuntra och påskynda införandet av nya miljövänliga energislag, att man får ut mer av pengarna om man satsar dem systematiskt på forskning och utveckling, på prototyp- och demonstrationsanläggningar samt på teknikupphandlingsstöd som får de stora aktörerna på marknaden, t.ex. kraftföretagen, att ta ett ansvar för att den nya tekniken verkligen kommer till användning. Pengarna räcker längre med den strategin, och därför har också riksdagen lagt fast den strategin på regeringens förslag. Det återstår inte några stora belopp oin-tecknade av de tidigare anslagen, utan de är in-tecknade bl.a. för att möjliggöra den mycket kraftfulla satsning som nu görs på vindkraften.

Anf. 10 IVAR FRANZÉN (c):

Herr talman! Jag fick inte svar på någon av mina två frågor. Jag hoppas att få det i miljö- och energiministerns nästa inlägg.

Om vi nu ser på utvecklingen inom solvärmeområdet under de senaste fem åren kan vi konstatera att den varit dramatisk, att verkningssgraden fördubb-lats och att priset mer än halverats. Detta har faktiskt skett i väsentlig grad ute i företagen, beroende på att det funnits en viss marknad. Vad miljö- och energiministern nu håller på att göra är att slå igen den marknaden. Det är någonting otroligt allvarligt. Det här är egentligen fråga om hur vi skall försöka få en rimlig balans mellan de olika energislagen.

Som jag har sagt tidigare: Kärnkraften hade aldrig kommit till utan ett gigantiskt stöd från billig vattenkraft. Tror miljö- och energiministern att det

skulle byggas ett enda kolkondenskraftverk här i landet om det från första dagen skulle stå på egna ben utan stöd, täcka alla kostnader osv?

Miljö- och energiministern kräver nu att den verkliga framtidsenergin skall klara sig alldeles själv! Det innebär en helt felaktig inriktning av vår energipolitik. Vi kommer att prioritera stora centrala elproduktionsanläggningar i stället för effektivare energianvändning och en användning av solenergin – inte beroende på att de två sistnämnda alternativen är sämre rent ekonomiskt utan beroende på att de inte får stöd via kraftbolagen när det gäller billigare vattenkraft. Det beror delvis också på att de är småskaliga och inte kan skapa en monopolliknande marknad utan gör det möjligt för den enskilde att disponera över energin.

Jag vet inte om det är något avskräckande som miljöministern värjer sig för just beträffande detta decentraliserade energisystem, där det inte finns några få kraftbolagsdirektörer som man kan prata med – som man kan skälla på ibland men i handling alltid gå till mötes. Det är ungefär så jag upplever miljöministerns agerande.

Själv tycker jag det är mycket tilltalande med denna ständigt flödande energi, som de facto är den mest miljövänliga energin och som skapar oberoende. Solen lyser över alla – det går inte att politisera den. Någon tryggare energiform kan vi knappast finna. Varför ger vi inte den energin minst samma chanser som den storskaliga elproduktionen? Den frågan tycker jag att miljö- och energiministern måste svara på.

Anf. 11 GÖSTA LYNGÅ (mp):

Herr talman! Ur energiministerns svar utläser jag att man skall lämna över rätt mycket av initiativen till kraftbolagen, och det är jag rädd för. De kan vara mer angelägna om att få det hela att gå ihop ekonomiskt inom bolagen. De kanske inte har så stora lojaliteter när det gäller miljöfrågorna.

Det vore nog bättre om initiativen på de här områdena fortfarande låg hos regering och riksdag och att man där kunde prioritera sådana energikällor – i det här fallet solvärmeanläggningar – som har miljömässigt goda effekter jämfört med sådana som kanske ekonomiskt är litet billigare. Man kan inte förvänta sig att kraftbolagen skall göra en sådan avvägning. Därför ser jag litet grand skeptiskt på den utvecklingen.

Anf. 12 Miljö- och energiminister BIRGITTA DAHL:

Herr talman! Jag tycker att Gösta Lyngå borde välkomna att regeringen aktivt verkar för att aktörer av typ kraftbolag tar ansvar för utvecklingen av sol- och vindkraftteknologi – inte bara tar ansvar för de traditionella och etablerade teknologierna.

Som ägare till Vattenfall – så länge vi har en socialdemokratisk regering som anser att Vattenfall skall ägas av staten – har vi också möjlighet att se till att Vattenfall uppträder enligt de intentioner som riksdag och regering har lagt fast.

Anf. 13 IVAR FRANZÉN (c):

Herr talman! Det finns fortfarande goda chanser till svar på mina frågor, och jag litar på att jag får svar.

Prot. 1988/89:43
12 december 1988

*Om finansieringen av
kärnkrafts-
avvecklingen*

Beträffande om det finns eller inte finns pengar: Under anslag E 22 som anvisades för budgetåret 1985/86 fanns det för stöd till solvärmeteknik, och för bidrag till energiinvesteringar var sammanlagt mer än 57 milj. kr. reserverade den 1 juli. Jag kan inte förstå annat än att även stöd till solvärmeanläggningar är bidrag till energiinvesteringar. Det behövs alltså inte särskilt mycket tänjande för att få de nödvändiga resurserna.

Min konkreta fråga till miljö- och energiministern är: Om statens energiverk gör bedömningen att man inom de här ramarna kan ta loss de 20–25 milj. kr. som behövs för tre års bidrag till små solvärmeanläggningar med 35 %, kommer då miljö- och energiministern att förhindra detta? Det vore faktiskt att gå flera steg längre än att passivt stå och ingenting göra.

Under flera månader har jag jobbat med den här frågan, därför att jag känner ganska många enskilda som gärna velat satsa på detta. Jag känner också företag som jobbar i branschen och som jag vet har satsat mycket eget kapital för att främja en som de tycker angelägen sak, något som de uppfattar har haft allra bästa förankring i Sveriges riksdag. De känner sig svikna – det är självklart.

Sett i ett större sammanhang är detta att möjligheterna för den aktuella marknadsutvecklingen rycks undan mycket allvarligt. Det innebär ett ställningstagande för det storskaliga och för de fossila bränslena gentemot det förnybara och miljövänliga, och det står direkt och definitivt i strid med riksdagens beslut.

Jag har flera gånger här sagt att jag tycker det är upprörande att Sveriges miljö- och energiminister, som ofta använder så vackra ord, inte handlar därefter, i varje fall inte i denna fråga, där en insats kostar så litet men ändå symboliskt betyder så mycket.

Jag hoppas faktiskt på att få ett rakt och positivt besked om att man skall göra vad som göras kan för att inom givna ramar få loss de pengar som behövs. Jag lovar att jag skall forska allt vad jag kan om det blir ett nej. Då skall jag göra allt vad jag kan för att få fram en detaljredovisning. Det jag har sett gör mig ganska övertygad om att pengarna finns om bara viljan finns.

Anf. 14 Miljö- och energiminister BIRGITTA DAHL:

Herr talman! Till Ivar Franzén: Vi har noggrant gått igenom var de pengar finns som står till energiverkets förfogande, och det är icke så att det finns 57 milj. kr. som icke är ianspråktagna. Praktiskt taget varje krona är redan ianspråktagen och uppbounden genom olika förordningar och beslut, även om inte varje krona ännu är utbetalad.

Överläggningen var härmed avslutad.

**8 § Svar på interpellation 1988/89:74 om finansieringen av kärnkrafts-
avvecklingen**

Anf. 15 Miljö- och energiminister BIRGITTA DAHL:

Herr talman! Gunnar Hökmark har frågat finansministern om finansieringen av kärnkraftsavvecklingen. Interpellationen har överlämnats till mig.

De frågor som Gunnar Hökmark ställer gäller hur regeringen avser att lösa frågorna om ersättning till kärnkraftsföretagen, finansieringen av en ersättning och åtgärder mot försämrade reallöner. Eftersom frågan om ersättning till kraftföretagen för närvarande bereds inom regeringskansliet är jag inte nu beredd att redovisa några ställningstaganden från regeringen.

Anf. 16 GUNNAR HÖKMARK (m):

Herr talman! Jag skall be att få tacka statsrådet för svaret på min fråga, även om jag måste konstatera att det inte i något avseende är ett svar på frågan.

Detta är i sig anmärkningsvärt. Denna mycket fundamentala fråga – om svenska staten avser att göra rätt för sig – kan alltså en företrädare för regeringen här i riksdagen inte svara ett självklart ja på. Man hänvisar i stället till att denna för rättssäkerheten fundamentala fråga är under beredning. Det visar, herr talman, på en framtida osäkerhet som kommer att drabba all planering för energiproduktionen, liksom all annan industriell verksamhet. Det visar att politiska beslut utan vidare kan fundamentalt förändra de villkor som har gällt från början. Och någon ersättning skall man inte med någon säkerhet räkna med.

Rättssäkerheten är som en fast spelregel – en nödvändig förutsättning för ett industriellt samhälle, och för ett samhälle som skall kunna ha goda förutsättningar att på lång sikt klara av bl.a. energiproduktionen.

Herr talman! Det här svaret visar på en osäkerhet om vilka konsekvenser den för tidiga avvecklingen kommer att få. Det framgår att beslutet egentligen inte baseras på någon säkerhet och någon visshet utan enbart på ett antal osäkerheter och ovissheter. Vi vet inte om kärnkraftsägarna kommer att ersättas, och vi har inte fått redovisat vilka ekonomiska konsekvenser avvecklingen kommer att få. Ej heller vet vi någonting om de miljömässiga konsekvenserna. Däremot vet vi att svensk industri i dag upplever en ytterlig osäkerhet – om man över huvud taget skall kunna klara av den framtida energianvändningen. Vi vet också att det, som sagt, finns en osäkerhet i fråga om industrins framtida energiinvesteringar.

Utöver allt detta har energiministern i Veckans Affärer attackerat den myndighet som har gjort en prognos om den framtida energiförbrukningen, och dessutom sagt sig vilja fatta oåterkalleliga beslut – vilket i det här fallet innebär att verkligheten, nya fakta och de problem som ligger i botten inte kommer att få påverka beslutsfattandet.

Herr talman! Vi kan konstatera att vi har en energipolitik som i dag svävar i total ovisshet, med det enda undantaget att energiministern har förklarat att besluten som sådana är oåterkalleliga. Denna ovisshet är någonting som drabbar hela det svenska samhället.

När det gäller själva energiförsörjningen kommer vi uppenbarligen att få leva med denna ovisshet. Men när det gäller rättssäkerheten, som ju inte har med själva energipolitiken att göra utan med att medborgarna och företagen i Sverige i sin framtida planering skall kunna lita på att svenska staten gör rätt för sig, borde det finnas anledning för energiministern att nu svara på frågan om regeringen avser att låta svenska staten göra rätt för sig när det gäller den för tidiga kärnkraftsavvecklingen. Det är en fråga som rör principer och

Prot. 1988/89:43
12 december 1988

*Om finansieringen av
kärnkraftsavveck-
lingen*

rättssäkerhet, det är inte en fråga som i en rättsstat rimligen kan handla om beredning i ett regeringskansli. Det gäller en fundamental princip som borde bekräftas av energiministern.

Anf. 17 GÖSTA LYNGÅ (mp):

Herr talman! Jag hade inte tänkt gå in i den här debatten, men jag kunde faktiskt inte låta bli att reagera när Gunnar Hökmark använde uttrycket "för tidig avveckling" ett flertal gånger i sitt anförande.

Det gäller här alltså ett beslut som svenska folket har fattat – om avveckling till år 2010. Att i mitten på nästa decennium avveckla två kärnkraftsaggregat kan väl knappast kallas en för tidig planering. I själva verket skulle man kunna säga att det är ett mycket långsamt sätt att starta avvecklingen.

Vad som sades om kostnaderna var också litet märkligt. Det är klart att en felsatsning alltid kostar. Men kostar det inte mer att fortsätta med en felsatsning? Jag hoppas verkligen att man i kostnadsuppskattningarna tar med de stora kostnader som kärnkraften i själva verket nu och i framtiden medför när det gäller förvaring av kärnkraftsavfall under hundratals och tusentals år. Det är dyrbara saker. Kostnaderna kanske vi inte kan uppskatta med säkerhet, men man kan i alla fall göra ett försök och jämföra det med vad en omställning till andra energiformer skulle kosta just nu.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Föredrogs och hänvisades

Motionerna

1988/89:Fö1 – Fö3 till försvarsutskottet

10 § Föredrogs men bordlades åter

Konstitutionsutskottets betänkande 1988/89:KU13

Skatteutskottets betänkande 1988/89:SkU3

Justitieutskottets betänkande 1988/89:JuU10

Lagutskottets betänkanden 1988/89:LU12 och LU13

Socialutskottets betänkanden 1988/89:SoU6 och SoU9

Jordbruksutskottets betänkande 1988/89:JoU6

Näringsutskottets betänkanden 1988/89:NU2 – NU4

11 § På förslag av talmannen beslöt kammaren kl. 12.46 att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00, då de till dagens bordläggning aviserade utskottsbetänkandena väntades föreligga.

12 § Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00 under ledning av talmannen.

13 § Anmäldes och bordlades
Konstitutionsutskottets betänkande
1988/89:KU17 Justitieombudsmännens redovisning av sin verksamhet till
1988/89 års riksmöte

Finansutskottets betänkanden
1988/89:FiU7 Tilläggsbudget I inom civildepartementets område
1988/89:FiU8 Tilläggsbudget I inom finansdepartementets område
1988/89:FiU9 Riksgäldskontorets medverkan i en ny penningmarknadscentral m.m. (tilläggsbudget I)
1988/89:FiU13 AP-fondens medverkan i en ny penningmarknadscentral m.m.

Skatteutskottets betänkanden
1988/89:SkU4 Inkomstskatten för år 1989, m.m.
1988/89:SkU16 Reavinstbeskattning av andelar i handelsbolag, m.m.

Utrikesutskottets betänkanden
1988/89:UU10 Verksamheten inom Europarådet
1988/89:UU16 Europarådets bosättningsfond (tilläggsbudget I)

Försvarsutskottets betänkanden
1988/89:FöU5 Folkkrättsskydd för journalister
1988/89:FöU6 Marin ledning på ostkusten
1988/89:FöU7 Försvarsforskning
1988/89:FöU8 Kustbevakningens sambandscentraler
1988/89:FöU9 Tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1988/89, m.m.

Utbildningsutskottets betänkande
1988/89:UbU8 Anslag på tilläggsbudget I

Trafikutskottets betänkande
1988/89:TU5 Ändring i luftfartslagen (1957:297)

Arbetsmarknadsutskottets betänkanden
1988/89:AU6 Styrelserepresentation för anställda
1988/89:AU7 Statlig personalpolitik
1988/89:AU8 Tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1988/89

14 § Kammaren åtskildes kl. 16.01.

In fidem

OLOF MARCUSSON